

חוקרת תג החנוכה

תלע"ה

חג החנוכה

חג החנוכה הוא חג יהודי ובו שמונה ימי הודאה, שתיקנו חכמי ישראל בזמן בית המקדש השני לזכר הניצחון במרד החשמונאים, חנוכתו מחדש של בית המקדש ונס פך השמן, ומצוין בעיקר בהדלקת נרות חנוכה.

תאריך החג - מתי נתגג החג

החג מצוין בשמונת הימים - מכ"ה בכסלו עד ב' בטבת או ג' בטבת הסיבה לאפשרות הכפולה היא שלעיתים חודש כסלו הוא בן 30 יום ולעיתים בן 29 יום, לפי שינויים בקביעות השנה העברי.

מהו מקור שמו של חג חנוכה?

מקור שמו של חג חנוכה הינו - בשמם של ימי החנוכה מלשון חנוכת המזבח, שנערכה לאחר כיבושו וטיהורו של בית המקדש על ידי המכבים, שלזכרה ובתאריך בו התרחשה נחג החג. היו שדרשו את שם החג כראשי תיבות - ח' נרות והלכה בבית הלל נהלכה בבית הלל שבכל יום מוסיפים נר, ולא פוחתים, כשיטת בית שמאי.

למה נוספים לחג החנוכה

שם נוסף לימים הללו הוא "חג האורים", שאותו תיעד לראשונה ההיסטוריון יוסף בן מתתיהו. לחג שמות נוספים: "חג הגבורה" - לזכר גבורת המכבים, "חג הניסים" - לזכר נס פך השמן, "חג המכבים" - לזכות ניצחון המכבים ו"חג האור" - למשמעות האור.

למה חוגגים את חג החנוכה?

בשנת 167 לפני הספירה החלו החשמונאים להנהיג את ההתקוממות נגד השלטון הסלאוקי בארץ ישראל, שכונתה "מרד החשמונאים", על רקע גזירות השמד, איסורים שהוטלו על ידי השלטון הזר על קיום מצוות יהודיות. בשנת 164 לפנה"ס (שנת ג' תקצ"ז בלוח העברי) הצליחו המורדים לשחרר את ירושלים ובית המקדש משלטון היוונים והמתיוונים, שתחת שלטונם שבת בית המקדש מפעילות כשלוש שנים. חנוכה מוזכר לראשונה בספר מתניה בפרק י"ב בפסוק כז: "ובחנוכת חומת ירושלים, ביקשו את הלויים מכל מקומותם, להביאם, לירושלים - לעשות חנוכה ושמחה ובתודות ובשיר, מצלתיים נבלים ובכינורות". האירועים שבגללם אנו חוגגים את חנוכה אירעו כאמור, על פי ספר מכבים בשנת 164 לפני הספירה, יותר ממאתיים שנה לאחר חתימת המקרא. לפי התיאור בספר מכבים ט' בסוף פרק ד' חג החנוכה נקבע לזכר הניצחון על האויבים ולזכר חנוכת המזבח.

מנהג הדלקת נרות- למה מדליקים נרות בחנוכה?

אנו מדליקים נרות לזכר נס פך השמן הכשר היחיד שנמצא בהיכל בית המקדש: "כשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים"- מתוך ספרו של יוסף בן מתתיהו. אך יש לציין כי המרד לא נגמר אז, והלחימה בארץ ישראל המשיכה כעשרים שנים נוספות, ונקבע תאריך החג בימי השיא של המאבק- ימי שחרור המקדש וירושלים.

היכן נהוג למקם את החנוכייה בבית?

הדלקת נר חנוכה היא המצווה העיקרית בחנוכה וזו המאפיינת אותה במיוחד, ולפיה יש להדליק נר בכל ערב מערבי החג (החל מיום כ"ד בכסלו בערב ואילך). ההדלקה היא בבית, במקום הנראה כלפי חוץ. המהדרין ימקמו את החנוכייה בפתח הבית בשל הרוח- שזו לא תכבה את הנרות נהוג היום למקם את החנוכייה על אדן החלון או ליד החלון כך שהעוברים ושבים יוכלו לראות את אור החנוכייה. לאחר הדלקת הנרות אסור להזיז את החנוכייה ממקומה.

מה הנרות מסמלים?

נר ראשון- מכיל את עקרון התגברות האור מן המעט אל המרובה, מן האחד אל השמונה, בבחינת "מעלין בקודש".

נר שני- מאיר את מושג הגבורה, גבורת הציבור וגבורת היחיד, גבורת הדורות וגבורת דורנו, בבחינת "על הגבורות".

נר שלישי- עוסק במופלא מאתנו, בדברים היוצאים מגדר הטבע ומעשי ידי אדם שהם בבחינת "על הניסים".

נר רביעי- נוגע באורי הנראה לעין והנסתר בלב האדם, במשלי האור הזוהרים הפתוחים לכולנו "שערי אורה".

נר חמישי- מנסה לבדוק האם החבל המתוח בגבול בים תרבות יוון לתרבות ישראל יכול להוות מיתר המפיק מנגינה ערבה בין "אתונה וירושלים".

נר שישי- מעמיק אל מסירות הנפש, אל המחיר היקר ביותר והאחרון שאדם בוחר לשלם על ייחודו ואמיתו, בבחינת "קידוש השם".

נר שביעי- מאזין לסיפור הנשי שבחג, לאש שבאישה, לגבורתה ולתעצומות נפשה של "בת ישראל".

נר שמיני- חוגג את הזדהותנו, יהודים אזרחי מדינת ישראל עם חירות אבותינו, את הקבלה שאנו מוצאים בין הימים ההם לזמן הזה מבחינת: "שוב יקומו המכבים- על החירות".

למה משחקים בסביבון החנוכה?

היוונים אסרו ללמוד תורה, והיהודים ישבו ולמדו תורה שבעל פה. כדי שהיוונים לא יגלו שהם לומדים בסתר היו התלמידים מחזיקים בידיהם את הסביבונים לשם הסוואה והסתירו באמצעות המשחק את הלימוד. על הסביבון מופיעות אותיות בשתי גרסאות: בישראל - נ,ג,ה,פ, שפירושן "ינס גדול היה פה", ובגולה - נ,ג,ה,ש, שפירושן "ינס גדול היה שם".

נילחון האור (מתוך אתר משרד החינוך)

האור הוא אחד מבין המוטיבים המרכזיים של חג החנוכה. האור מסמל את הגאולה הרוחנית שהייתה לעם ישראל במלחמת החשמונאים ביוונים. בימי שלטון יוון בארץ ישראל, שאפה הממלכה היוונית לכבות את אור החזרה בעם ישראל וגזרה גזירות נגד הדת היהודית כפי שנאמר בתפילת על הנסים: "כשעמדה מלכות יוון הרשעה להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך". החשמונאים יצאו להגן על קודשי ישראל ולהחזיר לעם את הזכות לחיות על פי חוקי התורה ומצוותיה. משניצחו בני חשמונאי. "באו לדביר ביתך, ופינו את היכלך, וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו, להודות ולהלל לשמך הגדול" (נמותר תפילת על הנסים).

"ומתוך האור טוב" (קוהלת ז' 7)

אחד ממנהגי חנוכה הוא להדליק את נרות החנוכה בפתח הבית כדי שיוכלו עוברים ושבים לראותם. בדומה למנהגי חנוכה האחרים אף למנהג זה משמעויות סמליות: ראשית, הנרות הדולקים בפתח הבית מזכירים מדי שנה בשנה לכל הרואים אותם את סיפור הנס. שנית, הנרות המאירים את האפלה כמו מביעים את התקווה שהכוחות החיוביים והטובים הנובעים מן האור היוצא מן הבית, יגברו על האיומים ועל הכוחות השליליים המצויים בחשכה שבחוץ.

על פי בית הלל שעל פיו יש להדליק את נרות החנוכה בדרך של "מוסיף והולך", כלומר להדליק מדי יום נר נוסף. מצוות הדלקה זו, שבה הולכת ומתעצמת השלהבת, יש בה מן הסמליות: על האדם לשאוף תמיד להרבות את היפה ואת הטוב שבו ושבסביבתו.

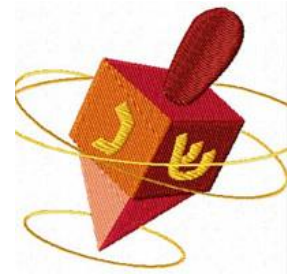
היעזר האור

בניגוד לאור, נושא החושך משמעויות שליליות: הוא מייצג את הרע ואת המכוער, את הבערות ואת האיבה. את הבעתה ואת הפחד: הוא מורה על מאירה וקללה - "אר רעים ידער" (איוב יח' 5) ועל פי רוב הוא משרה עצבות דיכאון וייאוש. ואילו האור יש בו כדי לעודד, לשמח ולהפיח תקווה. גדול כוחו של האור על פני החושך ודי במעט אור כדי לגרש את החושך. כלומר, נר אחד קטן יש בכוחו להאיר חדר אפל. לדברי קוהלת, "ייתרון לחוכמה מן השכלות כיתרון האור מן החושך" (קוהלת ב' 13).

פעילות לשכתות זי-וי

"נקודת האור שלי"

מטרות:

1. הבנת המושג "נקודת האור".
2. הבנה שלכל אחד יש נקודות אור.
3. הבנה שהאור המיוחד של כל אחד מאיר לאדם עצמו, לקבוצה ולכל החברה.

רקע:

בית שמאי: מדליקים שומנה נרות וכל יום מורידים נר, כלומר, כדי להגיע אל האור האמיתי יש לשרוף את הרוע על ידי האש. לכן פעילות ראשונה היא צריבת הרע.

בית הלל: מדליקים נר אחד ומוסיפים כל יום נר, כלומר, אור בונים, תחילה בקטן, באור הפנימי וכל פעם מוסיפים אור נוסף עד שמגיעים לשלמות.

מהלך הפעילות:

פתיחה:

אור העיר- מחלקים לשתי קבוצות (אפשרות נוספת, כל הקבוצה ביחד נגד הזמן). המטרה: למצוא כמה שיותר מקומות שיש בהם את המילים אור ואש (לדוגמא- אור עקיבא, אור יהודה, אשקלון, אשדוד וכו').

חלק א':

1. על הקיר אחד תלוי השלט "אור" ועל הקיר השני תלוי השלט "חושך". על הרצפה מפוזרים פתקים, המכילים מילים הקשורות בחושך ואור: פחד, שחור, לבן, שמש, שמחה, נרות, להבה, מנורה, צדק, אכזבה, יושר ועוד (אפשר גם ציורים).
2. המטרה: על החניכים להדביק את המילים, על הקיר הנכון, בעיניהם.
2. יושבים במעגל ושואלים כל פעם חניך אחר: איזה פתק הדבקת? למה בחרת להדביק אותו דווקא שם?

חלק ב':

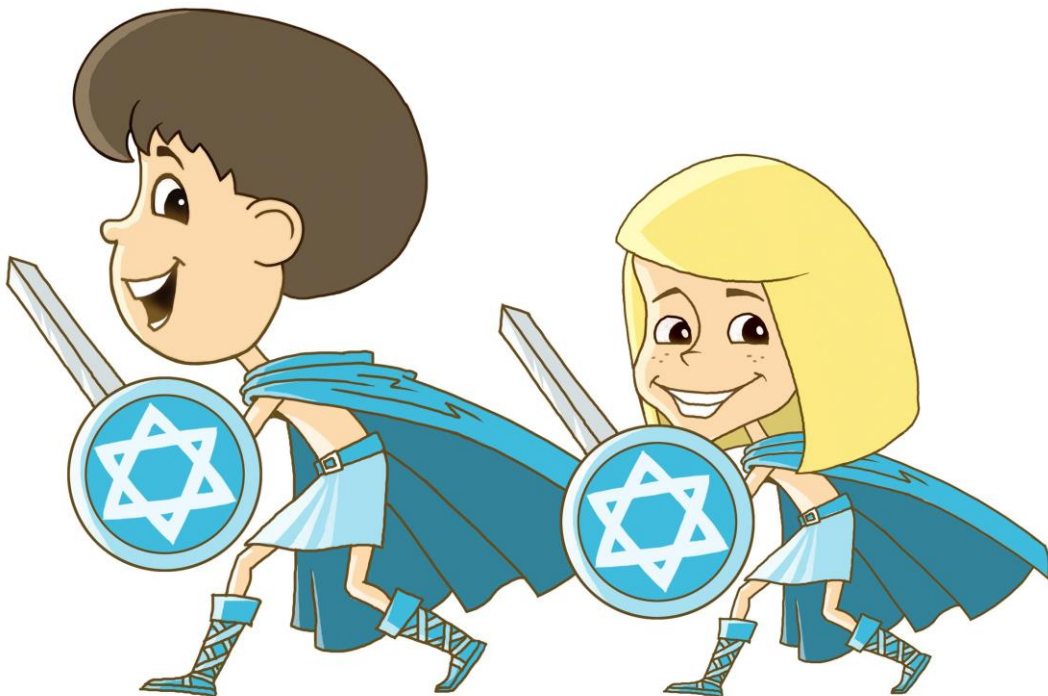
1. יושבים במעגל. כל אחד מקבל דף בצורת נר ועליו לכתוב על הנר את השם שלו ולהעביר את הדף לזה שיושב מימינו. כעת מקציבים 30 שניות ועל כל חניך לכתוב בזמן את נקודות האור שיש לזה ששמו כתוב על הנר. לאחר 30 שניות מעבירים את הנרות לזה שיושב מימין וכך הלאה (אם יש קבוצה גדולה, כדאי לחלק לשתי קבוצות או יותר).

2. כל אחד מקבל את הנר שלו וקורא את שכתבו עליו ולאחר מכן עורכים דיון:

- מה הרגשת שקיבלת את הנר?
- האם ישנם דברים שאתה לא מסכים איתם?
- האם אתה מסכים עם מה שכתבו?
- האם חידשו לך דברים חדשים?
- מה אנחנו יכולים ללמוד מהפעילות שעשינו?
- איך ההרגשה לומר דברים טובים על אחרים?
- האם קל יותר/קשה יותר לומר דברים טובים מאשר רעים?
- איך מרגישים כשקוראים דברים טובים על עצמנו?
- האם רצוי ללמוד לחפש רק טוב באחרים?

סיכום:

בסיכום הפעילות, תינתן משימה ליומיים הבאים. יש לכתוב את שמות כל חברי הקבוצה בפתקים. כל חניך בוחר פתק. על החניך "לעקוב" אחר מעשיו של חברו במשך היומיים הקרובים ולרשום את הדברים הטובים שעשה בימים אלו. לאחר יומיים יש ליצור מפגש בו כל אחד מציג את שחברו עשה.

פעילות לשכבות ז' - יב'

"להעביר את האור האלה..."

מטרות:

1. לבחון את המושג האור כסמל אישי וחברתי.
2. הבנה שהאור המיוחד של כל אחד מאיר לאדם עצמו, לקבוצה ולשאר החברה.

מהלך הפעילות:

פתיחה:

אור העיר - מחלקים לשתי קבוצות נאפשרות נוספת, כל הקבוצה ביחד נגד הזמן). המטרה: למצוא כמה שיותר מקומות שיש בהם את המילים אור ואש (לדוגמא - אור עקיבא, אור יהודה, אשקלון, אשדוד וכו').

חלק א':

יושבים במעגל. במרכז מפוזרים חפצים הקשורים לאור, כגון: עששית, נר, זיקוק, מראה ועוד. אפשר גם לפזר פתקים ריקים ומי שרוצה יכול להוסיף חפץ שלא קיים במעגל. כל משתתף יבחר מבין החפצים הפזורים, חפץ המסמל בעיניו את המושג אור. לבסוף, עורכים סבב ומשתפים בחפץ הנבחר ובסיבה לבחירתו.

חלק ב':

1. על כל משתתף למצוא בן זוג ש"אורו" יתאים לו. הבחירה יכולה להיות על פי קריטריונים שונים: מכנה משותף, השלמה, ניגודים.
2. כל זוג יחפש זוג נוסף בכדי ליצור רביעייה. הרביעיות יגדירו בשם את האור המשותף שנוצר בקבוצתם ויכתבו על גבי רצועת נייר את הגדרת האור.
3. הקבוצות יתכננו, באופן יצירתי, דרך להצגת האור שלהן.

סיכום:

1. הקבוצות יציגו את הגדרת האור שלהן.
2. דיון:
 - אין הגעתם להגדרה המשותפת לאור? האם היו חילוקי דעות?
 - מה ניתן ללמוד מריבוי הגדרות לאור?
 - ספרו על האור שבכם. מה אתם חושבים שאתם מביאים איתכם לקבוצה, ליישוב?
 - כיצד ניתן להאיר באור גדול את הסביבה?
 - מתי יש לי הזדמנויות להאיר לאחרים וכיצד? מתי אני זקוק לאור של אחרים?
 - למי ולמה הייתי רוצה להאיר בחג החנוכה הקרוב? כיצד?

רעיונות מז'ליקים לחנוכה...

- **"לא נפטיק לשירי"** - עם חידות ושירים של חג החנוכה / שירים שמתקשרים – על אור וחושך
- **"שניצל בורשט- חנוכה"** - מתחלקים לקבוצות וכל קבוצה עוברת משימות בזמן מוקצב – ברגע שהסתיים הזמן כל הקבוצה עוברת לתחנת המשימות הבאה.
- **פעילויות אור וחושך:**
 - הנר / האש שלי – כל אחד מקבל נר , מכבים את האור וכל אחד מביט בנר שלו ומצייר את האור/ האש שלו.
 - לספר את הסיפור (או חלקים ממנו) חיית החושך / אורי אורלב, בעקבות הסיפור כל אחד מכין (מצייר, גוזר, כותב, מדביק, מפסל) את חיית החושך שלו.
 - פעילות צלליות / לספר סיפורים בתיאטרון אור / חושך
- **"המקדש"** - מסלול תחנות אתגריות לדוגמא: בניית חנוכה מקופסאות שימורים, הדבקת שברי כד חרס, הפקת שמן מזיתים, מציאת מטבעות שוקולד מזהב בערימת עיתונים/ בלונים, הדבקת זנב לפיל בעיניים עצומות (רעיונות נוספים, ראו נספח: דף השתלמות "ייחיד וחברה" מחנאות ומפעלים).
- **טיול בעקבות ...** - טיול קצר בקרבת היישוב במהלך הטיול הפעלות לחנוכה: פצצת זמן (שאלות, רמזים ומשימות לחשיפת אותיות המרכיבות משפט שקשור לחנוכה) חידונים, תפזרות, משחק דרך- מלחמות המכבים ביוונים (בסגנון משחק הדגל).
- **בישולי שדה** - הכנת לביבות וסופגניות במסגרת קבוצתית.
- **סלטרון** - ערב משימות תחרותי בין קבוצות (אפשר קבוצות חניכים מעורבות או קבוצת חניכים מול קבוצת הורים).

משימות לדוגמא:

- התקשטות ע"פ נושאים: מכבים ויוונים, נרות וסביבונים...
- תחרות שירים
- המחזת סיטואציות: אנטיוכוס פוגש את יהודה המכבי באצטדיון השכונתי במודיעין, יהודה המכבי מתאהב בבתו של אנטיוכוס, יוספוס פלביוס במונולוג עצמי "פיצול אישיות או לא פיצול אישיות"...
- חשיפת מטבעות זהב מצלחת מלאה קמח,
- השחלת נר לביבוק ע"י שני אנשים: המשחיל עם עיניים עצומות והמדריך עם עיניים פקוחות, אכילת סופגנייה תלויה על חוט גבוה
- כיבוי נרות דולקים ע"י אקדחי מים...

- **כתב סתרים-** במשפט המוזר הרשום מטה מצויה שורה משיר חנוכה ידוע: "נכסן למאר קברהם לבנמו פרכי שומתנ למאן מבצלארנשו". נ "נס לא קרה לנו פכ שמן לא מצאנו" – משאירים אות ומוחקים אות אחת.
- **מעשים טובים-** חלוקת סופגניות לתושבי היישוב ע"י החניכים בליווי הטיניקים, בצומת הקרובה ליישוב עם שלט גדול המציין את שם היישוב, בביה"ח, אפשר להקים דוכן יישובי בו ימכרו חניכי ז'-ח' עוגות/ נרות שהכינו את הכסף יתרמו לאגודה או לכל מוסד אחר שייבחרו, הכנת חבילות שי לחיילים.
- **תחנות יצירה-** הכנת נרות צבעוניים, הכנת עששיות, נרות שמן/ חרס, הכנת חנוכיות, כתרים מעלים י"ז עלי דפנה", הכנת סוגות צבעוניות (הדפסים וצבעי בטיק- צבעי בד).

○ **תחרויות שירים:**

- ניקוד על תשובות חידות השירים בין הקבוצות יינתנו על תגובות מהירות. לדוגמא: מהי השורה השביעית ב "מעוז צור ישועתי?...?" "י" "אז אגמול בשיר מזמור". מהי השורה האחרונה ב"באנו חושך לגרש?...?" " (ניסור החושך על האור , סור מפני האור)". אין מתחיל הבית השני בשיר "הבה נרימה...." " (י" מכבים אנחנו..").
- שירים -זיהוי, המצאת המשך לשירים, חידונים על השירים. דוגמא: עליכם לשיר את השיר ע"פ המנגינות המקוריות של שורות השירים, או את כל מילות השיר ע"פ המנגינה של השיר הראשון.

- כד קטן, כד קטן ימי החנוכה, חנוכת מקדשנו
- שמן שמן מן הכד חנוכה הוא חג טוב
- על כד קטן אחד חנוכת המזבח
- ולנו הנצחון. ויהי אור.

- **ערב הימורים לחנוכה-** בסגנון ערב קזינו כשתחנות ההימורים קשורות לפריטי החג, כל חניך מקבל מעות חנוכה (שטרות כסף שאיתן הוא מהמר). לדוגמא: הימורי אותיות הסביבון- מהמרים איזו אות תצא על פאת הסביבון כשייפול, רולטת אישיים- מכינים גלגל מזל מסתובב, בכל חלק כותבים שם של אישיות שקשורה לחג, החניכים מהמרים על איזו אישיות ייעצר החץ, ניתן להוסיף פלחים של: זכית בסיבוב נוסף, נסה שנית, הרווחת 100 שקלים יוונים , הטלת כידון- קליעה למטרה, מרוץ סוסים- הכנת סוסים מקרטון, כל חניך בוחר איזה סוס להריץ, ע"י זריקת קוביה מתקדמים, הסוס שעבר ראשון את קו הגמר ניצח!...

קוביות חנוכה

משימות לפי קוביות כל צלע מביאה עימה משימה ושאלה לשיחה:

- **נר** - נקודות האור בשנה הזו? איזה אנשים מביאים אור לחיים שלך? האם אנחנו אור לגויים?
- **מגן דוד** - אחד ממאפייני הזהות היהודית שלי?, האם אתה מזדהה עם הסמל הזה? מתי הסמל הזה הופיע בהיסטוריה היהודית?
- **חנוכייה** - סדר הדלקת הנרות – מה עדיף מחסיר או מוסיף – לפי המדרש של בית שמאי ובית הלל. מה אתה אוהב בחג חנוכה?
- **כד** - האם אתה מאמין בנס פח השמן? האם אתה מאמין בניסים? למה הנס הזה מוזכר?

קובייה	א	ב	ג	ד
לפנים	נר	חנוכייה	מגן דוד	כד
מאחור	נר	מגן דוד	כד	חנוכייה
למטה	מגן דוד	כד	חנוכייה	נר
למעלה	חנוכייה	כד	נר	מגן דוד
ימין	כד	נר	חנוכייה	מגן דוד
שמאל	כד	חנוכייה	מגן דוד	מגן דוד

משחקים והפעלות

- **סביבון בקמח**
לכל משתתף צלחת קמח ובה טמון סביבון, על כל משתתף להוציא את הסביבון באמצעות השפתיים.
- **חטוף ואכול סופגניות**
על פני חוט לרוחבו של החדר מושחלות סופגניות וצריך לאוכלם ללא עזרת ידיים.
- **המדליק הזריז**
מדביקים על הרצפה שני נרות ומדליקים אותם, שני מתחרים בהדלקת הנר קושרים סביב מותניהם חוט ארוך ובסופו קשור נר. על כל משתתף להדליק את הנר הקשור באמצעות הנר הדולק. מי ידליק ראשון?
- **כיבוי נרות בעזרת בלוני**
המשחק מיועד לשני משתתפים. ברשות כל משתתף נר דולק ובלון מנופח. כל משתתף ינסה לכבות את נר עמיתו, באוויר הבלון שברשותו.

○ השלמת החנוכיה

על הקיר תלויה חנוכיה ללא שלהבות, החניכים מקבלים שלהבות בידיהם ומנסים להדביקם במקום המתאים כשעיניהם עצומות.

○ כיבוי נר באמצעות מים

לפני החניך ניצבת שורה של נרות דולקים ובידו אקדח מים. על החניך לכבות את הנרות בעזרת אקדח המים במרחק מסוים.

○ מירוץ כפית וסופגניה

כל חבר קבוצה בתורו אוחז בפיו כף ועליה סופגנייה. עליו ללכת כמה מטרים עד לחברו בלי להפיל את הסופגנייה, כשהגיע אליו הוא צריך למסור את הכפית לחברו וחוזר חלילה. נהגש על המהירות, במקרה ונפלה הסופגנייה יש להחזיר את הרץ שהפיל את הסופגנייה לנק' ההתחלה.

○ מירוץ נרות

בנקודה א' נר דולק, בנקודה ב' נר כבוי. בידי הקבוצה נר כבוי, על הקבוצה להדליק 5 פעמים את הנר הכבוי, באמצעות הנר שבידיהם.

חידונים

חידון חנוכה

1. מאיזה צד מתחילים להדליק את החנוכייה? ימין.
2. מה סדר הדלקת הנרות ביום שישי ומדוע? נרות חנוכה ואח"כ נרות שבת.
3. היכן מניחים את החנוכייה ומדוע? בפתח הפונה לרשות הרבים, משום פרסום הנס.
4. אילו אותיות מופיעות על הסביבון בחייל? נגה"ש – נס גדול היה שם.
5. מתי יש להדליק את הנר? מיד בצאת הכוכבים.
6. איזו ברכה מברכים על הנר רק בלילה הראשון של חנוכה? שהחיינו.
7. מדוע אוכלים בחנוכה מאכלים מטוגנים בשמן? זכר לנס פך השמן.
8. מי כונה "הכוהן הגדול"? מתתיהו.
9. מי היו שושלת של שליטים על יהודה? החשמונאים.
10. מה מקובל לתת לילדים בחנוכה? דמי חנוכה.
11. איזה משירי חנוכה מושר בדרך כלל בקנון? מי ימלא.
12. מי הנהיג את המרד נגד היוונים? יהודה המכבי.
13. איזה שיר מקובל לשיר מיד אחרי הברכה על הנרות? מעוז צור ישועתי.

14. מהו המצעד המקובל בחנוכה? תהלוכת לפידים.
 15. שתי אותיות הקשורות לחג שסכמן בגיאומטריה הוא 110... נס
 16. חג החנוכה מקובל כסמל ל... גבורה
 17. הטנקים של היוונים היו... פילים
 18. מלה מקבילה ללפיד... אבוקה
 19. מהם ראשי התיבות של מכבי? מי כמון באלים ה'
 20. מנה 5 צירופי מלים עם המילה נר- נר נשמה, נר החיים, נר תמיד, דער נרו, חיפש בנרות.
 21. תן צירוף מלים עם המילה "חנוכה" שאינו קשור בחג- חנוכת בית
- את החידון אפשר להעביר כמשחק בינגו, פיצוחים, תשע בריבוע...**

תן קו

עם מושגים/ ניבים/ פתגמים של חנוכה/ הקשורים בחנוכה.
האיר פניו, יצא לאור, חיפש בנרות, נר נשמה, נר שבת, הוסיף שמן למדורה, אורו עיניו, האיר פנים, נר לרגליו,
נרו יאיר...

חידות הוא והיא

- א. הוא מאיר... היא מאירה... (נר, נורה)
- ב. הוא משרת... היא שקופה... (שמש, שמשה)
- ג. הוא מאכל... היא נזקקת לדיאטה... (שמן, שמנה)
- ד. הוא היפוכו של חושך... היא שם חדיש... (אור, אורה)
- ה. הוא מנהיג במרד... היא מנצחת במצור... (יהודה, יהודית)
- ו. הוא אבר החיים... היא מאכל לאומי... (לב, לביבה)

מתכונים

ספינג'ס (סופגניות מרוקאיות)

מרכיבים:

- ❖ 1 ק"ג קמח
- ❖ 30 גרם שמרים יבשים
- ❖ 2 כפות סוכר
- ❖ 1 כפית מלח
- ❖ ביצה
- ❖ מים לפי הצורך

אופן ההכנה:

מערבבים את הקמח עם הסוכר והשמרים במשך מספר שניות ומוסיפים מלח תוך כדי הערבוב. אחר כך מוסיפים את הביצה ומוסיפים מים בהדרגה, עד שהתערובת מתגבשת לבצק דליל. משאירים את הבצק לתפוח במשך כחצי שעה. "מפילים" את התפיחה בלחיצה על הבצק ושוב משאירים את הבצק לתפיחה. מחלקים למנות קטנות ומטגנים בשמן עמוק וחם. את הספינג' המוכן טובלים בדבש או סירופ מייפל.

כדורי סופגניות/ חיים כהן

מרכיבים:

- ❖ 2 כוסות קמח תופח
- ❖ 2 שמנת חמוצה- שני גביעים
- ❖ 2 כפות סוכר
- ❖ 2 ביצים
- ❖ 2 כפות שמן
- ❖ מלח- קמצוץ
- ❖ אבקת סוכר- לפזר מעל הסופגניות
- ❖ שמן- לטיגון

אופן ההכנה:

מערבבים היטב את חומרי התערובת- קמח תופח, שמנת חמוצה, סוכר, ביצים, שמן וקמצוץ מלח. מתקבלת תערובת נוזלית יחסית, אותה מניחים במקרר למשך 10 דקות מחממים שמן בסיר ובעזרת כפית יוצרים מהתערובת כדורים ומכניסים אותם לשפן באופן רציף ומהיר. תוך זמן קצר מאוד כדורי הסופגניות יצופו מעל השמן, וכשהם מקבלים צבע חום מוציאים אותם בעזרת כף מחוררת ומניחים על נייר סופג. מפזרים מלמעלה אבקת סוכר, ומי שרוצה יכול להגיש עם ריבה בצד.

לביבות תפוחי אדמה

מרכיבים:

- ❖ פירה מ-5 תפוחי אדמה גדולים
- ❖ גביע של גבינה לבנה
- ❖ 150 גרם גבינה צפתית מפוררת ללא נוזלים
- ❖ 100 גרם גבינת קשקבל מאוררת.
- ❖ 3 ביצים
- ❖ חצי כוס קמח
- ❖ מלח ופלפל
- ❖ כפית זעזע

אופן ההכנה:

לערבב הכל היטב. ליצור בעזרת שתי כפות לביבות ולטגן משני הצדדים עד הזהבה.

שירון לחנוכה

ימי החנוכה

מילים: מ. רייטמן, אברהם אברונין לחן: עממי
ימי החנוכה חנוכת מקדשנו.
בגיל ובשמחה ממלאים את ליבנו.
לילה ויום סביבוננו ייסוב.
סופגניות נאכל גם לרוב.

האירו! הדליקו!
נרות חנוכה רבים
על הניסים ועל הנפלאות
אשר חוללו המכבים.

ניצחון המכבים נספר, נזמרה.
על האיבים אז ידם כי גברה
ירושלים שבה לשתחייה
עם ישראל עשה תושייה.

האירו! הדליקו!..."

אנו נושאים לפידים

מילים: אהרון זאב. לחן: מרדכי זעירא.
י"אנו נושאים לפידים בלילות אפלים,
זורחים השבילים מתחת רגלינו ומי אשר לב. לו
הצמא לאור- יישא את עיניו ויבוא אלינו לאור
ויבוא!

נס לא קרה לנו, פך שמן לא מצאנו.
לעמק הלכנו, ההרה עלינו.
מעינות האורות הגנוזים גילינו.
נס לא קרה לנו, פך שמן לא מצאנו.
בסלע חצבנו עד דם, ויהי אור!"

חנוכה, חנוכה

מילים: לוי קיפניס. לחן: עממי
"חנוכה, חנוכה, חג יפה כל כך
אור חביב מסביב, גיל לילד רך.
חנוכה, חנוכה, סביבון טוב טוב
טוב נא, טוב נא טוב
מה נעים מה טוב!"

חנוכייה לי יש

מילים: שרה גלזמן. לחן: ניסן כהן מלמד
"חנוכייה לי יש, דולקת בה האש
ושחה לי בלאט, על כד קטן נחמד.
חנוכייה שלי- אורך נא העלי!"

באנו חושך לגרש

מילים: שרה לוי- תנאי. לחן: עמנואל עמירן
"באנו חושך לגרש, בידינו אור ואש.
כל אחד הוא אור קטן, וכולנו- אור איתן.
סורה חושך, הלאה שחור! סורה מפני האור!"

